

nek sorrendjét, s hogy Budapest környékén hol rendezik be a táborokat, ahonnan a deportáltakat útnak indítják. Úgy tervezték, hogy szeptember 18-ra az egész műveletet lebonyolítják.¹⁵⁰

A Zsidó Tanács vezetői rendkívül nyugtalanok lettek. Noha belátták, hogy Ferenczynek alapos oka van az együttműködésre, korábbi tevékenységét ismerve egyáltalán nem voltak meggyőződve arról, hogy teljesíti vállalását. Az a nyomasztó érzés is kísértette őket, hogy Ferenczy esetleg agent provocateur, az SS-nek dolgozik egy olyan bizarr cselszövésben, melynek célja Horthynak és híveinek a kijátszása. Aggodalmuk mélységével csak a többi zsidó vezető csalódottsága és dühe vetekedhetett, akiket nem avattak be a titkos egyezségekbe, valamint a zsidó tömegek pánikja, mely a deportálás időpontjának közeledtével napról napra erősödött.¹⁵¹ Így aztán a Zsidó Tanács vezetői elhatározták, hogy a Ferenczyvel kidolgozott titkos tervtől függetlenül minden lehetséges elővigyázatossági intézkedést megtesznek. Kérésekkel árasztották el barátait a magyar hivatalos körökben, a semleges országok és a Vatikán képviselőit, hogy lépjenek közbe az újabb deportálások ellen. Az utóbbiak eleget tettek a kérésnek. A magyar kormány egy szokatlanul nyers hangú jegyzéket kapott, melyet Angelo Rotta apostoli nuncius, Carl Ivan Danielsson svéd követ, Carlos de Liz-Texeira Branquinho portugál ügyvivő, Angel Sanz-Briz spanyol ügyvivő és Antoine J. Kilchmann svájci ügyvivő írt alá. A jegyzék hangsúlyozta, a világ tisztában van vele, mi rejlik a deportálások mögött, melyeket a magyarok szépítőleg úgy emlegetnek, hogy „munkaerő-biztosítás Németország számára”. Az augusztus 21-i keltezésű jegyzékben a következőket olvashatjuk:

A semleges hatalmak Budapesten akkreditált, alulírott képviselői a fájdalmas meglepetés érzelmével értesültek arról, hogy hamarosan meg akarják kezdeni a magyarországi összes zsidók deportálását. Arról is tudomásuk van, mégpedig abszolút biztos forrásból, hogy a deportálás a legtöbb esetben mit jelent, még ha külföldön végzendő munkaszolgálat néven álcázzák is.

Eltekintve attól a sajnálatos tényről, hogy az új deportálások az Önök hazájában mintegy halálos csapás volna Magyarország jó hírnevére, mely máris komolyan érintve van az eddig végrehajtott deportálásokkal, a semleges hatalmak képviselői az emberi szolidaritás és a keresztény szeretet érzelmeitől vezettetve kötelességüknek érzik, hogy erélyes tiltakozást jelentsenek be ez ellen az indítékaiban is már igazságtalan és kivitelésben embertelen eljárás ellen – abszolút megengedhetetlen lévén az, hogy faji eredetük egyszerű ténye miatt üldözzenek és halálba küldjenek embereket. És kéri a királyi magyar kormányt, hogy végérvényesen vessen véget ennek az eljárásnak, amelynek az emberiség becsületére sohasem lett volna szabad elkezdenie. Azon reményüknek adnak kifejezést, hogy Magyarország régi hagyományait folytatva, visszatér az azokhoz a lovagias és mélyen keresztény szellemű elvekhez és mód-